

DEBRECZENI UJSÁG

Előfizetési ára egy hónapra 240 P. Negyedévre 7 P. Félévre 14 P. Egész évre 26 P. Egyes szám ára hétköznap 10, vasárnap 20 fillér.

HASZDUFOLD

felelős szerkesztő: **világ KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY**

Szerkesztőség és nyomda József kir. herceg-utca 16
Telefon 23-48. Kiadóhivatal Kossuth-utca 3. szám.
Telefon: 21-41.

Mai számunkban kedvezményes szelvény az Országos Kamaraszínház szerdai előadására

A kapitalizmus és a nagyipar

Irta: Ereky Károly v. miniszter.

Napiainkban sok szó esik arról, hogy a kapitalizmusnak vége. Ez naivitás. A kapitalizmusnak óriási szerepe van még az emberiség történetében, de amíg a XIX. században a kapitalizmus a szabad verseny alapján vitte előre az emberiséget, addig a XX. században ki kell építeni a tervgazdaságot.

A kapitalizmus, eddigelé a profit, az érvényi szabadság és a szabadverseny jegyében találta meg a fejlődés útját. A XIX. században megszüntette a rabszolgaságot, mert a gözmozgató gépek közénként adta azt a kilowattóra munkát, amit a rabszolgák két kiló kenyért adtak. Megszüntette a feudális gazdaságot, amelyet évezredek véres forradalmi nem voltak képesek letiporni. Felépítette a munkamegosztás társadalmát. A naturál gazdaságból kivetett 600 millió embert, aki ma pénzért vásárolja szükségleteit. Épített másfélmillió kilométernyi vasutat. Letelepített modern nagy városokba 180 millió embert. A géptechnikát úgy kifejlesztette, hogy ma minden kultúr-ember mellett 200 géprabszolga dolgozik, azért, hogy az életet széppé tegye.

A kapitalizmus beleszeretett az érvényi szabadságba. Alkotásai azonban tervszerűtlenség kerültk, nem gondolt, tudniillik arra, hogy az érvényi fejlődés bait okozhat, minden ország Angliát utánozta és exportiparral akart foglalkozni. — Ezért van aztán, hogy minden új ipartelep építése fokozza a világ túlprodukciónak és ezért van az, hogy ma a föld kétezer millió akósát egyedül el tudná látni Kanada bizáival, Amerika autóval, Anglia gőzhajóval, Németország cipővel stb. A háborút az okozta, hogy a német és angol kapitalizmus az exportpiacokon összeveszett.

Ha a világ termelésében az egyensúlyt helyre akarjuk állítani, akkor nem szabad a fejlődést az érvényi szabadság szeszélyére bízni, hanem át kell térni a közzgazdasági élet tervszerű kiépítésére. A krízis eredete megadja a kibontakozás útját. A kapitalizmusnak, a kénvelmes export helyett át kell térnie a tervgazdaságra és vele kapcsolatban a nemzeti belső piacok megszervezésére s a nagyvárosi élelmiszerkereskedelmet össze kell szerveznie a mezőgazdasági termeléssel.

A gözmozgató feltalálása előtt nem volt szabad ipar. A XVIII. század végéig az iparosság két-három százaléka volt az összlakosságnak és a céhrendszer nem engedte az ipart nagyobbra nőni, mint amennyire szükség volt. Hatvan-hetven év óta

szabad ipar van s ez alatt a rövid idő alatt úgy elszaporodott az iparosság, hogy 150 millió speciálista hivatalnok mérnök és munkás, fel-fegyverkezve évi 1600 milliárd kilowattórával önti az iparcikket és a fogyasztók nagyrésze, 1700 millió ember, olyan, kiknek tele vadember módjára él és gépnélkül dolgozik. A nagy aránytalanságot a munkamegosztás társadalmá nem bírja ki.

Amerikában a mezőgazdaság 25 százaléka kapitalisztikus kezekben van s az élelmiszerárúszító üzletek 30 százaléka nagyvállalatok veze-

tik. A kapitalizmusnak a nagyvárosok élelmezésén keresztül kell a mezőgazdaság reorganizálásába belefogni. Nem kell félni az élelmezés nemzetközi kartelleitől és monopóliumaitól. A városok történelme igazolja, hogy például a závezárak mindenütt monopóliumok voltak és technikailag mégis nagyserűen fejlődtek; ezzel szemben látjuk, hogy például a teellátásban szabad verseny van s a teitermelés évtizedeken keresztül mégsem tökéletesedik. A megoldás tehát az, hogy a teellátást koncessziós üzemmé kell tenni s akkor felfeildök úgy, hogy

megfelelőbb lesz s a gazda is megtalálja a számítását. Hasonlóan kell megoldani a kenyér, hus, stb. ellátás óriási problémáit.

A kapitalizmus megmenetheti a nagyipar pozícióit azáltal, hogy a városok élelmezésén keresztül az egész világ mezőgazdasági lakosságát fogyasztóképessé teszi. Nem szabad elfeleiteni, hogy az egész mezőgazdaság pénzforralmát a városi lakosság tartja fenn és hogy csak a pénz és a kapitalizmus képes a modern tervgazdaságot is megvalósítani.

Rendeletet ad ki a kormány a mezőgazdaságnak a jövő évben nyújtandó kedvezményekről

Fontos kormányrendeleteket tárgyalt le a minisztertanács

Budapest, július 19.

A kormány tagjai kedden délután 5 órakor minisztertanácsot tartottak gróf Károlyi Gyula miniszterelnök elnöklése alatt.

A minisztertanácsban a foltó ügyben kívül letárgyalta a mezőgazdaságnak az 1932—33. gazdasági évre nyújtandó kedvezményekről szóló 3400. M. E. sz. rendelet végrehajtása tárgyában kiadandó rendeletet. E kormányrendelet 3500. M. E. sz. a. a július 21-én megjelenő Budapesti Közlönyben fog kihirdettetni. Letár-

gyalta a minisztertanács az öregségi, rokkantsági, özvegyeségi és árvasági biztosítási járulékok tartalék-alapok vagyonának elhelyezésére vonatkozó érvényes rendelkezése, módosítása és kiegészítése tárgyában kiadandó kormányrendelettervezetet is, amelyet a 33-as bizottság legközelebbi ülésén tárgyalnak.

A minisztertanács este 10 órakor ért véget.

A 33-as bizottság legközelebbi ülését július 27-én, szerdán délelőtt 10

órákor tartja. Ennek napirendjén a minisztertanácsos elfogadott és az öregségi biztosítási járulékok tartalék-alapok vagyonának elhelyezésével kapcsolatos kormányrendelet szerepel és ezenkívül a kormány bemutatja a már kiadott 3900—1932. M. E. sz. rendeletét amely a Budapesti Közlöny július 16-iki számában volt kihirdetve és amelynek tárgya a nemzetközi áruforgalommal kapcsolatos tartozásoknak külföldi fizetési eszközökkel való teljesítése.

Megkezdődtek Budapesten a magyar-osztrák vámháború likvidálására vonatkozó tárgyalások

A végleges kereskedelmi szerződés megkötéséig átmeneti megoldást keresnek a forgalom lebonyolítására

Budapest, július 19.

A magyar-osztrák kereskedelmi tárgyalások folytatására az osztrák delegáció Wildner Henrik rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter vezetésével kedden délután 1 órakor Budapestre érkezett.

A delegáció tagjai Mourth osztrák tályfőnök, Reichmann miniszteri tanácsos, Förstner és Luxardo miniszteri osztálytanácsosok.

A Keleti pályaudvaron az osztrák delegáció tagjait Calice budapesti osztrák követ várta.

Ideiglenes árucserre egyezmény

Károlyi miniszterelnök kedden hosszasan tanácskozott Walko külügyminiszterrel, aki részletesen beszámolt a vámpolitikai bizottság tegnapi értekezletéről és általában

az osztrák-magyar kereskedelmi forgalom problémáiról. E tanácskozás közben érkezett meg a miniszterelnökségre Bethlen István gróf és a miniszterelnök elfogultságára való tekintettel Darányi államtitkárt kereste fel akivel hosszabb beszélgetést folytatott. Ami már most az osztrák-magyar kérdést illeti ezzel kapcsolatban kedden délelőtt rendkívül érdekes bécsi hír terjedt el teljesen határozott formában az élelmiszerexportőrök körében.

E hír szerint Dollfuss osztrák kancellár, tekintet nélkül a délutáni tárgyalások eredményére és függetlenül az itt létesítendő megállapodástól, hozzájárult ahhoz, hogy Magyarország ipari készvártmányok importja ellenében, vagyis árucserre formájában egyúttal, fözeléket,

toást és baromfit az eddigi vámtételek mellett exportálhasson Bécsbe, még pedig havi 100—150 vagyonmennyiségben.

Hivatalos jelentés a keddi tárgyalásról

A magyar-osztrák kereskedelmi tárgyalások ma a külügyminisztériumban délután 5 órakor kezdődtek meg. Magyar részről Nickl Alfréd rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, osztrák részről Wildner Henrik a rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter vezette a tárgyalásokat.

A tárgyalások azonnal az új végleges szerződés megbeszélésével indultak meg, azonban párhuzamosan érintették a modus vivendi kérdé-

A lap ára 10 fillér

sét is, amely esetleg a végleges szerződés életbeléptetéséig szabályozná a magyar-osztrák kereskedelmi forgalmat.

A modus vivendi a holnapi ülésen fogják részletesebben tárgyalni. Az ülés este félkilencor ért véget. A következő ülés szerdán félhétkor kezdődik a külügyminisztériumban.

A magyar élelmiszerexportőrök Bécsben tárgyalnak az árucseréjéről

A Budapesten kedden délután megindult osztrák-magyar kereskedelmi tárgyalásoktól függetlenül a magyar élelmiszer exportőrök szükségét látták annak, hogy Ausztria és Magyarország között a kompenzációs megállapodás ügyében tárgyalásokat kezdenek.

Az élelmiszer kiviteli cégek országos szövetségének elnöke, Bene-

dek Sándor a szövetség ügyvése ma északra Bécsbe utaztak, hogy az osztrák hivatalos körökkel felvegyék a kompenzációs tárgyalásokat. A magyar élelmiszer exportőrök megbízottai remélik, hogy évümlésben, baromfiiban és tojásban a kompenzációs megállapodások rövidesen létrejönnek.

A szövetséghez érkezett jelentésekből egyébként kitérünk a megvitatott tény, hogy az új huda-pesti, mint vidéki piacokon a mai napon zavartalan volt a évümlés és főzelékfélék üzleti lebonyolítása, az árak tartósak voltak.

Bécs, július 19.

A minisztertanács felhatalmazta a szövetségi pénzügyminisztert, hogy a főbizottság hozzájárulását kérje olyan rendelethez, amely elsőrendű szükségleti termékeknek Magyarország felől való behozatalára vonatkozik.

Véres verekedés az osztrák nemzetgyűlés pénzügyi bizottságában

Bécs, július 19.

A nemzetgyűlés pénzügyi bizottságának mai ülésén, amely a költségvetést tárgyalta, összetűzés támadt. A később belépő Bauer Ottó képviselő a hallottak alapján abban a tévedésben volt, hogy Hainzl képviselőről van szó, odakiáltott elvárataihoz: Hagyják ezt a revolverhöst. Erre Hainzl felkapott egy gyu-

fatartót és Bauer felé vágta, hogy az halántékán vörös sebet kapott. Szörnyű lármát támadt. Kollmann keresztény-socialista képviselőnek sikerült rábírnia Hainzlt, hogy távozzék a teremből. Minthogy azonban a szociáldemokraták kiellenlítették, hogy az incidens után már nem képesek tárgyalni, az ülést félbeszakították.

Borah szenátor rádió előadásában fogja követelni az adósságok és békeszerződések revízióját

Newyork, július 19.

Borah szenátor a legközelebbi napokban rádióelőadást tart a nemzeti adósságok és jóvátetelek problémájáról. Az előadás iránt, amelyet rövid hullámon Európában is hallani lehet majd, Amerikában óriási érdeklődés nyilvánul meg, mert Borah a lausannei konferencia óta még egy-

általán nem foglalt állást az adósság-problémával kapcsolatban. Előrelátható azonban, hogy Borah nagyszabású előadásában az adósságok revíziója mellett tör lándzsát s egyben a fegyverkezés csökkentését és a békeszerződések revízióját fogja követelni.

A nagyhatalmak meghosszabbították a fegyverkezési szünetet

Páris, július 19.

A Genfben folyó leszerelési tanácskozásokon úgy az angolok, mint az amerikaiak hozzájárultak ahhoz, hogy állandó leszerelési bizottságot létesítsenek, amelyet megfelelő hatáskörrel ruháznak fel a leszerelési egyezmény hatályos végrehajtásának biztosítására.

Igen fontos az a megegyezés is, hogy a nemzetközi jog szabályait összhangba hozzák a leszerelési egyezményben foglalt tilalmakkal és különleges rendszabályokkal egészítik ki arra az esetre, ha az egyezményben foglalt rendelkezéseket megsértik.

Megegyezés jött létre abban a tekintetben is, hogy külön bizottságot létesítsenek, melynek az a feladata, hogy tervet dolgozzon ki a fegyverek és hadianyagok magánüzemi gyártásának és kereskedelmének szabályozásáról.

Az angol, amerikai és francia delegáció megegyezett abban, hogy a jogegyenlőségre vonatkozó német kérelem megvitatását későbbre halasztják.

A három delegáció megállapodott továbbá abban, hogy a fegyverkezési szünetet, melynek hatálya november 1-én járna le, 1933. február 1-ig meghosszabbítják.

A francia delegáció teljes számu jelenléte Genfben lehetővé tette, hogy hozzáfogjanak a munkálatok első szakaszának befejezéséhez. Mára létrejött a megegyezés a véghatárokat bevezetésére, amely a francia delegáció által nagyon helyeselt két alapelve-

1. A szárazföldi, tengeri és légi fegyverkezés egészének lényeges leszállítását;

2. A kényszereszközök csökkentésének szükségességét.

Az értekezlet hozzájárult a tankok tonnatartalmának korlátozásához, a vegyi, valamint a baktérium-háború és gyújtóbombák használatának eltiltásához, a fegyverkezésnek megfelelő hatáskörrel felruházott bizottság útján történő ellenőrzéséhez, míg a katonai repülők és a nehéztüzérség ügyében még folyik a vita. Franciaország fenn kívánja tartani a bombázó repülőgépeket csupán harcra való alkalmazásra és olyan rendezést követel, amely megakadályozza, hogy a polgári repülőgépeket katonai célokra felhasználhassák, kívánja végül, hogy a szárazföldi tüzérség nehézágyúinak káliberét a hajóágyúknak megfelelően csökkentsék.

A szerződés második szakaszának előkészítését csak a szűnidei megszakítás után veszik munkába. Ennek a résznek főproblémája a fegyverkezés korlátozása a költségvetési kiadások csökkentésének általános rendezése útján, aminek Franciaország különösen ragaszkodik, minthogy ebben a tekintetben a genfi határozatok bevétele nélkül máris kezdeményező lépéseket tett.

Genfből jelent a Cseh Távirati Iroda: Benes külügyminiszter ma délután hosszabb megbeszélést folytatott gróf Apponyi Albert magyar fődelegátussal és a görög kiküldöttel. A megbeszélések a leszerelés körül forogtak.

Hitlerék Berlin elfoglalására és a császárság visszaállítására készülnek

Angol jelentések szerint a horogkeresztesek a szociáldemokrácia végleges letörését tervezik

London, július 19.

Az egész világot izgalomban tartja az a híradás, amelyet a Daily Herald tegnapi száma közöl az újság amsterdami levelezőjének tollából. A hírt megerősíteni látszik az a körülmény, hogy Papen kormánya a szabad ég alatti évüléseket és felvonulásokat rendeltetleg betiltotta. A Daily Herald szerint Hitler Adolf a „Marcia su Roma”-hoz hasonlóan Berlin elfoglalására készül és tervbe vette, hogy a hatalom megszerzése után kormányt alakít, amelynek a kancellária a volt trónörökös lesz. Ő azonban tárcát nem vállal egelőre. Az új kormány új nemzetgyűlést fog összehívni, amely megszünteti a köztársasági államformát és restaurálja a régi monarchiát. Az angol lap hozzáfűzi a híradáshoz, hogy Hitler ezt a tervet akkor valósítja meg ilyen formában, ha többséget kap. Ha ellenben a többséget nem kapja meg, új ultimátumot intéz a jelenlegi kormányhoz, amelyben felszólítja, hogy minden hatalmat adjon át a Reichswehrnek és a nemzeti szocialista rohamcsapatoknak.

A Daily Herald arról is tud, hogy már minden részlet ki van dolgozva és az esetben, ha a kormány az ultimátumot nem fogadja el, a hitlerista rohamcsapatok megszállják a kormányépületeket, a rádióadókat a repülőtereket és a vasúti csomópontokat. Ugyanekkor börtönbe záriák a szociáldemokrata párt és szakszervezetek vezetőit. A tudósítás szerint a horogkeresztesek főgyűlést tart Braunschweigban van. Ide

koncentrálnák a barnalnges csapatokat is és innen vinnék őket teherautókon Berlinbe, ha a birodalmi kormány Hitler ultimátumának nem engedelmessékednek.

Hitler szétrombolja az az összes pártokat Németországban

Schneidemühl, július 19.

Hitler Adolf ma délután a Stadionsban mintegy 10 ezer főnyi közönség előtt beszédet mondott, melyben hangsúlyozta, hogy a nemzeti szocializmus célja az összes többi pártok szétrombolása és a német egység létesítése. Ha július 31-én a nemzeti szocialisták nem érik el céljukat, akkor augusztus 1-én a felszó ez lesz:

A munka folvik tovább!

Huszonegy párt vesz részt a német birodalmi választásokon

Berlin, július 19.

Mint hivatalosan közlik, a birodalmi gyűlési választáson, összesen 21 listát találtak érvényesnek. Ezek között van a szociáldemokratapárt, a nemzeti szocialista német munkáspárt (Hitler párt), a centripárt, a néppárt, a kommunistapárt, az állampárt, a keresztényszocialista népszolgálat (evangelikuspárt), az agrárpárt, az „Ötszáz márká maximummal tisztviselői fizetés a munkáért” párt az igazi közgazdasági német egység pártja, a német szocialista harci mozgalom pártja, a munka szervezéseért küzdő párt.

Borzalmas kegyetlenséggel meggyilkoltak Belgrádban egy mérnököt

Belgrád, július 19.

A vasúti síneken holtan találták Vesovic Mitinka földmérnököt. A vizsgálat szerint a főmérnököt egy vonat gázolta halálra, azonban több feljelentés érkezett és ennek alapján megindították a nyomozást. Megállapították, hogy a mérnököt nem a vonat gázolta halálra, hanem szeretőjének, egy tanítónőnek lakásán gyilkolták meg és holtan tették a vasúti sí-

nek mellé. A vizsgálat megállapította, hogy a mérnök a tanítónő lakásán töltötte utolsó estéjét, ott cívodott vele és amikor elhagyta a lakást, 15 főből álló banda támadta meg és összesen vissza verte. Ezután a tanítónő által felbérelt emberek a mérnököt visszavitték a tanítónő lakásába, ahol be-
kenték sárral, majd kivitték a vasúti sínekre.

Az egyik angol lap Ausztria végleges összeomlását jósolja

London, július 19.

A Manchester Guardian vezércikke hosszasan foglalkozik Közép- és Kelet-Európa állandóan súlyosbodo bajaiival, kiemelve, hogy Magyarország, Görögország és Bulgária nem tudja külföldi adósságait fizetni. Ausztria pedig a fizetőképesség látszatát csak utabb kölcsönökkel tudja fenntartani, ami azonban nem hárihatja el a végző összeomlást. A kereskedelmet foitogató korlátozásokhoz járult az Ausztria és Magyarország között kitört vámháború is.

Mindez a legmesszebbmenő nagylelkűséget igényli a hitelező hatalmak közéneurópai adósaival szemben, akikkel szemben a hatalmak újvándólván szerepet látszanak, mint Amerika velük szemben. A kö-

zénéneurópai államok tulfegyverkezéséről szólva megemlíti a cikk, hogy

Romániának ugyanakkora hadereje van, mint az osztrák-magyar monarchiának volt a század elején.

A hitelezők érdekeit védő pénzügyi tanácsadóknak a katonai kiadások ledrasztikusabb leszállítását kellene követelni s ez lenne az első lépés az igazi rekonstrukció felé. Ezt követné a kereskedelmi korlátozások megszüntetése. A preferenciális rendszer Németország és Olaszország nélkül teljesen értéktelen volna. Csak a legmesszebbmenő kölcsönös vámkedvezmények menthethék meg Közép-Európát, amely kedvezmények nem iránvulnának a szomszéd hatalmak ellen.

A debreceni csata évfordulóján József kir. herceg jelenlétében avatják fel a hősök mauzoleumát

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)
Debrecen sz. kir. város minden esztendőben kegyveltes ünnenséget rendez augusztus 2-án, a debreceni csata évfordulóján. Ebben az évben a szokásos ünnenséget nagyobb méretű lesz, amennyiben ez alkalommal avatják fel a hősök mauzoleumát. A mauzoleum már teljesen el-

készült s az odavezető utat is rendezték. Ezenkívül elkészítették az elesett hősök emléktábláit is.

Az emléktáblák felállítását nagyban emeli az a körülmény, hogy az ünnepi beszédet József királyi herceg mondja. A rendezés munkáit most is dr. Kupinszky Sándor th. városi tanácsnok végzi.

Súlyos autóbalesettel végződött egy német herceg tiszántúli autókirándulása

Hétfőn este robogó autójával csaknem halálra gázolt egy hajduhadházi kislit!

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)
Súlyos kimenetelű autógázolás történt hétfőn a késő esti órákban a hajduhadházi műton. Krug Viktor német herceg az egyik Tiszántúli lakó ismerősének meglátogatására autóján érkezett meg. Az országúton megakart előzni egy kocsit, amely előtte haladt. Az autó állítólag a legnagyobb sebességgel haladt s ennek tulajdoniát a szerencsétlenség bekövetkezését. Amikor az autó a köcsival egy vonalba ért, a volán mellett ülő Krug herceg észrevette, hogy az uttesten egy gyermek akar átszaladni a kocsit és az autó előtt. Ebben a pillanatban a herceg fékezett, méghozzá olyan erősen, hogy a fékezés nyomára észrevélven látható volt másnap reggel az országúton. Közben az autó teljesen jobbra tért el és rácsúszott az egyik útmenti kőrakásra, ahol meg is állott. A kislit, akinek szemé-

azonosságát még eddig nem sikerült megállapítani, előzőleg az autó alá került és a kerekek olyan súlyos sérüléseket ehittek rajta, hogy elvesztette az eszméletét. Életveszélyes állapotban ugyanaz az autó behozta a debreceni sebészeti kórházra, ahol a gyermeket a legbiztosabb ápolás alá vették. Az esetről jelentést tettek a csendőrségnek is, amely viszont a királyi ügyészséget értesítette. Az ügyészség indítványára dr. Preinesberger Jenő táblabíró, a központi vizsgálóbíró-ság vezetője dr. Horváth Arthur főügyésztől orvossal ki fog szállani a helyszínre a vizsgálat megkezdésére. Csak ezek fogamatosítása után lehet majd pontosan megállapítani, hogy a német herceget terheli-e felelősség a gázolás miatt, vagy a kislit maga okozta megrondatlanságával a balesetet.

A Szentgotthárdi Vasutak igazgatója nagy propagandát fejt ki Svájcban a Hortobágy népszerűsítése érdekében

Amióta az idegenforgalom a Tiszántúlon is fejlődik, a Debrecenben és Hortobágyon megforduló külföldiek egyre fokozódó lelkesedéssel nyilatkoznak a látottakról. Pár nappal ezelőtt Földesi Nagy Sándor májai biztoshoz Amanz Burger, a Szentgotthárdi Vasutak igazgatója küldött rendkívül érdekes levelet, amelyben leírja, hogy a Hortobágy népszerűsítése érdekében milyen propagandát fejt ki Svájcban.

Amanz Burger levele teljes egészében a következő:

— Igen tisztelt Úram! Megkaptam a hazájából küldött levelezőlapot és a trianoni plakátot. Nagyon köszönöm ezt Önnek. Bár a plakátot nem tudom elolvasni, illetőleg megérteni a magyar szöveget, a rajzok azonban oly világosan beszélnek, hogy a plakát lényegét abból jól meg lehet érteni. Mondhatnám, hogy egy vészkiállítás ez a plakát egy nemes, sokat gyötört országnak és népnek Trianon ellen. Látszik a képekből világosan, hogy milyen volt a régi ezeréves Magyarország, hogyan lett megcsönkítva olyan mértékben, hogy tovább életképes nem lehet ilyen állapotban.

— A geográfiai viszonyok, a folyók, vasut és uthalózat mutatják világosan, hogy mily természetellenesen vannak Magyarország határai a trian-

noni szerződésben megállapítva olyan módon, hogy régi jólétek és a gazdaságnak tönkre kellett menni.

— Sokat olvasok Magyarországról az újságokban, amely országot én mindig nagyrabecsültem, különösen az országnak derek, nemes lakosait. Magyarországnak ujja kell szülnie és olyannak kell lenni, mint volt 1918. előtt. Minden más megoldás természetellenes és soká nem maradhat fent. Természeti törvény az, hogy csak az értelem, az okosság az, ami maradandót teremt, az oktalanság nem teremthet, nem alkothat maradandót.

— Most is nagy szeretettel emlékszem vissza mindarra, a természeti szépségre, aminek a Hortobágyon tanúja voltam és szeretnék ismét ott időzni az Önök kedves körében. Üdvözlétül küldök Önöknek egy pár szál virágot az itteni havasokról. Havasi gyopár és alpesi rózsák nem tenyészik a pusztán.

— A nyáron néhány száz svájci vasutas és más egyesületek tagjai fognak Magyarországra utazni és a Hortobágyot is meglátogatják. Ebben nekem is van egy kis részem, mert amióta hazatértem, már több nyilvános előadást tartottam az Önök hazájának csodálatos természeti szépségeiről és különösen a Hortobágyról.

Tizennégy magyar képviselő szerzett mandátumot az oláh választáson

Bukarest, július 19.

A vasárnapi képviselőválasztás végleges eredménye mára virradó éjszaka két órakor vált ismeretessé. A szavazatok megosztása és a mandátumok elosztása a következőképpen alakult: Nemzeti parasztpárt 1293.475. Liberális párt (Duca) 407.855. Liberális párt (Bratianu György) 194.357. Néppárt (Averescu) 64.678. Lapu parasztpártja 168.430. Magyar nemzeti párt 137774 Agrárpárt (Goga Octavian) 106.931. Nemzeti Unió (Jorga—Argetoianu) 68.152. Cuza antiszemita ligája 158.571. Vasgárda (Codreanu) 71.702 Szociáldemokrata párt 92.630. Zsidó nemzeti párt 65.322 szavazat.

A megelőző 1931. évi választáson a nemzeti erősség pártja Jorga és Argetoianu vezetésével a Duca-féle liberális párttal közös listán vett részt a szavazásban és akkor az összes szavazatok 47 százalékát kapta és 289 mandátumot. A nemzeti parasztpárt 15 százalékot 30 mandátummal, a liberális párt diszsidens csoportja 6 százalékot 12 mandátummal, Averescu pártja 5 százalékot tíz mandátummal, a magyar nemzeti párt 6 százalékot 10 mandátummal, Cuza pártja 4 százalékot 8 mandátummal és Lapu 3 százalékot 7 mandátummal. A magyar nemzeti párt igen szép eredményt ért el és hét mandátumot akként szerzett, hogy Csik- és Háromszék megyében, továbbá Marosvásárhelyen a szavazatok abszolút többségét érte el. A Cuza-féle antiszemita lista listáján megválasztották Tatarescu örnagyot is, a

román hitleristák vezérét.

A magyar képviselők

A magyar párt képviselőjelöltjei közül eddig a következők tekinthetők megválasztott képviselőknek: Aradmegye: Párecz Béla dr. ügyvéd, Bihar megye: Hegedüs Nándor dr. ügyvéd, Csik megye: Paál Gábor ügyvéd és Szabó Béni színesmester. Kolozs megye: Bethlen György gróf, az Országos Magyar Párt elnöke. Udvarhely megye: Bethlen György gróf és Laár Ferenc református lelkész. Temes-Torontál megye: Ambrózy Andor báró. Háromszék megye: Szentkeresztly Béla báró és Abrudbányai Ede dr. ügyvéd. Tordama megye: Gaál Miklós. Hiánvzik még Szamos megye.

Az oláh miniszterelnök nyilatkozata a választásról

Vajda miniszterelnök ma délben többek között ezeket mondotta az újságíróknak:

Az oláhoknak is be kell ismerni, hogy a választás tiszta volt. A törvényhozótestület megalakulása után a kormány befejezi feladatát, beadja lemondását és a király határoz az új összetételre nézve.

A külpolitikai kérdéseket illetően meg kell maradni az eddigi uton, különösen a kisantanttal való barátság és a szövetségesekkel való jóviszony megtartása mellett. Kapcsolatot kell teremteni azokkal a szomszédokkal is, akiknek tevéreik vannak Romániában. A kisebbséget illetően a kormány szükségesnek tartja az összes követelésük ki-erővelését.

Szabó Pál parasztíró ünneplése a Konyári sóstón

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)

Nagy ünnepségnak készült vasárnap a Konyári sóstón az az irodalmi ünnepély, amelyen Szabó Pál, az országos hírvé parasztíró mutatkozott volna be a megyéből összeseregülő közönségnek. Sajnos, a vasárnap hajnalban dúló irtózatos erejű éghőború és zivatar miatt a vendégek nagy része nem érkezett meg és a várt ezer vendég helyett csak közel kétszázan hallgatták a gazdag műsorú ünnepélyt, amelynek kiemelkedő eseménye volt Szabó Pál felolvasása, aki a parasztírók nemzeti jelentőségéről szólott gyönyörű szavakkal.

A mindvégig lebilincselő, érdekes ünnepély Horváth András földbirtokos, fiúrdtulajdonos bevezető beszédével kezdődött, amelyben ismertette Szabó Pál írói pályáját és felhívta a közönség figyelmét az író munkásságára. Kertész Dániel hírlapiró Szombati-Szabó István egyik eredeti s néni gyökerű köszöntő versét adta elő közvetlen erővel. Horváth Andrásné rendkívüli sikert aratott művészi zongora száma után lépett a dobogóra Szabó Pál, akit a közönség nagy szeretettel és figyelemmel fogadott. A mélyről fakadt tehetség minden tulzástól mentes ereje és szépsége érvényesült, amikor tudar-

tosan vállalt irodalmi missziójáról tett őszinte vallomást. A hallgatóság lelkesen ünnepelte. Rendkívül frapáns volt Tóth Sándor kiscgazda rögtönzött felszólalása, aki sorstársait, a parasztok nevében köszöntötte Szabó Pált. A műsor következő száma Perczel Sári zongora kísérettel előadott éneklése volt, olyan sikerrel, hogy háromszor kellett ráadást adnia. Nagyon jellemző volt Szabó Pálra az a regényrészlet, amelyet „Földanyánk” című készülő regényéből Kertész Dániel olvasott fel. Roppant bájos és szimbolikus jelentőségű volt az a műsor szám, amelyet Szabó Pál kislitja és Horváth András kisléánya adtak elő. A kint nyaraló Perczel Karola tanította be azt a magyar táncot, amelyet eltáncoltak. A bájos gyermekpár tánca legnagyobb örömet a szülőknek szerzett, akik könnyes szemekkel nézték az egymásra vigyázó gyermeki szeretet megnyilatkozását. A gazdag műsor Kertész Dániel szavalatával zárult, aki Ady Endre, Szombati-Szabó István, Tóth Árpád és Gyűás Pál verseiből adott elő egy tökéletes hangulatu sorzatot.

Szabó Pál ősi erejű írói tehetsége a Konyári sóstón is fényes diadalt aratott.

„Erzsébet Királyné Szálló”

Budapest, IV., Egyetem-utca 5. szám.

(A BELVÁROS KÖZPONTJÁBAN)

60 éve a fővárosi ur közeposztály lakozó helve. Száz modern, kényelmes szoba. Az étterem és kávéházban cigányzene. Az Erzsébet-pince a főváros legszebb sörözője.

Leszállított árak.

Egy pincér-rendszer. SZABÓ IMRE tulajdonos.

Közérdekű levél

Az eszperantó az irredentizmus szolgálatában

Kaptuk az alábbi levelet:

— Tekintetes Szerkesztőség! A „Debreceni Ujság—Hajdúföld” keddi számában cikk jelent meg arról a kommunista szervezkedésről, amelynek egyik vezetője a szociáldemokraták eszperantó csoportjában tevékenykedett a marxista eszméket propagálni s magát az eszperantó nyelvet is „politikai” eszmecserék segítségével gyakoroltatta.

Hát szó sincs róla, így is fel lehet nasználni az eszperantó nyelvet, mint bármely más nyelvet a világnak. Azt azonban, hogy az eszperantó nyelvi módon sok bair hozott volna a világra, nem ismerem el annál kevésbé, mivel a nemzetközi eszperantista mozgalom épen az egyes nemzetek egymás közötti megértését s a krisztusi világnézet terjesztését is szolgálja igen hatékony eszközökkel. Legyen szabad rámutatnom arra a körülményre, hogy Magyarországon a Reviziós Ligának és a Nemzeti Szövetségnek eszperantó a'osztályai vannak, amelyek a terület integritásért folytatott küzdelemben rendkívül eredményes szerepet játszanak. Ezenkívül a levelezés utáni folytatott felvilágosító munka már igen sok barátot szerzett Magyarországnak a külföldi államokban. Említem-e a magyar irodalom terjesztése érdekében kifejtett eszperantó akciót, vagy a többi nemes szándéku mozgalmat, például a cserkészek eszperantó levelezését? Mindezeket csak azért tartottam szükségesnek fel- említeni, hogy az eszperantó világszerepét és főképen nemes céljait hangsúlyozzam s egyben kérem a tekintetes Szerkesztőséget, hogy ezeket a törekvéseket a „Debreceni Ujság—Hajdúföld” hasábjain támogatni is sziveskedjék. Maradtam hűszolgával: egy debreceni eszperantista vezér.

A fenti levéllel kapcsolatban csak annyit jegyzünk meg, hogy a „Debreceni Ujság—Hajdúföld” a hazafias célok szolgálatában dolgozó eszperantista mozgalmat mindenkor támogatja és tennéni számunkban csupán a szélsőbaloldali szervezésekben divatozó „eszperantó-tanítás”-sal foglalkoztunk.

Borzalmas bűncselekmény áldozata lett egy pásztorfiú

Budapest, július 19.

Illés József 19 éves pásztorfiú, aki Zsikla Pál szolgálatában állott, a tanya közelében levő tóban halva találták. A fiú fején sérülés volt. A csendőrség nyomozást indított és a következőket állapította meg: Zsikla Pálné a fiú gazdájának felesége a fiút azért, mert a tejesköcsögeket nem vitte be hozzá felszélvel fejbesuitotta. Illés József életveszélyes koponyaalapi törést szenvedett és eszméletét veszítette. Az asszony férjével és atyjával, Farkas Jánossal megállapodott, hogy a büntett elpalástolása végett az eszméletlen fiút a tanya közelében levő tóba dobatták. Erre felkérték Klár István kerekgyházai lakost, aki a fiút be- dobta a tóba, hol megfulladt.

Izgatás gyanuja miatt eljárás indult Osváth Pál kisvárdai képviselő egyik főkortese ellen

(A Debreceni Ujság tudósítójától)
A kisvárdai választókerületben, mint ismeretes, a múlt nap fejeződött be az országgyűlési képviselőválasztás, amikor is Osváth Pál független kisgazdapárti képviselőt választották meg. A választással kapcsolatban több bünvádi feljelentés történt egyesek ellen. Így többek között Seifried Géza vagyonos gyűrei gazdálkodó ellen olyan gyanúsítások hallatszottak, hogy Sei-

fried valóságban kommunista-izű izgatató tartalmu dikciókkal árasztotta el a választókerület porzarságát. A feljelentés alapján a csendőrség Seifriedet őrizetbe vette és a múlt nap átkísérte a debreceni királyi ügyészség fogházába. Dr Preinesberger Jenő táblabíró, a központi vizsgálóbírószék vezetője kedden délelőtt hallgatta ki Seifriedet, akit a kihallgatás után nyomban szabadlábra helyezték.

El nem követett bűncselekményeket is beismert félelmében egy tizenkét éves kisleány

A piacon lopáson érte a rendőr a gyümölcsre éhezett gyermeket

(A Debreceni Ujság tudósítójától)

A hétfői piacon az egyik kofa, aki almát árult, észrevette, hogy egy fiatal, vézna, rongyos kisleány, aki alig lehetett több tizenkét évesnél, az egyik almáját a kosárból egy óvatlan pillanatban elemelte. A következő percben már bele is harapott és amikor a kofa kiáltozni kezdett, a gyerek fatátnak eredt. Megindult a hátsza utána és a rendőr csakhamar el is fogta és bekísérte a rendőrségre. Egész testében reszketett a kis leány és elmondta, hogy nagyon éhes volt, azért lopott almát. A beismert vállomás után vallatni kezdték, hogy vajon nem követett-e el más bűncselekményeket. A megriadt leány, bár a rendőrségen a legnagyobb iöndarajattal és barátságosan bántak vele, rémületében elmondta, hogy még tizenhat lopást követett el. Sőt azt

is elmondta, hogy egy ízben az utcán járkaft és meglátott egy kisleányt, akinek a fülében egy csillogó fülbevaló volt. Ezt annyira mekivánta, hogy nem tudott vágyának ellentállani és kiszakította a gyermek füléből, majd elszaladt. Vallomása olyan valószínűtlen volt, hogy a rendőrségen nem is adtak neki hitelt. Amikor később utána jártak a dolognak, kiderült, hogy az egészről semmi sem igaz és a lopásokat sem ő követte el. Egvedül az almalopásban lett volna bűnös. A szerencsétlen, remező kisleányt a rendőrségről el is bocsátották. A tizenkét éves gyermek sirva harvta el a rendőrség épületét, de előzőleg a folvosón az egyik tisztviselő titokban egy hiszfillest csusztatott a kezébe, annyira megszánta a rongyos, kiéhezett gyermeket.

Az egyeki borzalmas gyermekgyilkosság gyanúsítottjait a vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte

A két asszony és a meggyilkolt gyermek apja körömszakadtáig tagadtak

(A Debreceni Ujság tudósítójától)
Részletesen beszámolt a Debreceni Ujság—Hajdúföld arról a bestialis gyermekgyilkosságról, amely a múlt napokban történt Fevek községben. A gyanu szerint gyanúsítóth Andrásné 28 éves fiatal asz-

szony, aki már két év óta különváltan él a férjétől, az elmúlt napokban házasságon kívül született gyermeknek adott életet. A csecsemőt állítólag az anyjával és a gyermek apjával, Utassi Károlyval egyetértve meggyilkolták. Az a feltevés az ed-

ddei tanuvallomások alapján, hogy Utassi egy éjszaka a síró gyermeket szívenszarta, majd megparancsolta Tóth Andrásnénak és Aranvi Mátyásnénak, Tóthné anyjának, hogy a halott gyermeket tegyék a kemencébe és égessek el. Ez meg is történt e ezt a gyanúsítottak is valamennyien beismerik. Utassi ugyan kijelentette, hogy ő a bűntest elvételeéről sem tudott semmit s arról csak később értesült. A vizsgálóbírószék a vádlottak a azt a vallomást tették, hogy a gyermek halva született s azt azért égették el a kemencében, hogy a különváltan élő asszonyt megszabadítsák a szívenzettől. Minthogy azonban a legsúlyosabb terhelt vallomások és több bizonyíték is van a bestialis tettük elkövetésének igazolására, a vizsgálóbíró kihirdette előttük a vizsálati fősébe helyezésüket elrendelő vézést. A vézés ellen mind a hárman felfolya, nodással éltek a törvénszék vádtanácsához, amely a közeli napokban fog dönteni arról, hogy továbbra is fősébe maradjanak-e, vagy pedig szabadlábra kerülnek. A bünvádi eljárás minden esetre megindul a három ember ellen.

Ruhaszárító kötéllel felakasztotta magát egy nyomorgó földműves

(A Debreceni Ujság tudósítójától)
Kovács Imre 44 éves zsákai földműves, aki valamikor jobb napokat látott gazdálkodó volt, már évek óta a legnagyobb nyomorban él családjával együtt. Az utóbbi napokban állandóan azt hangoztatta, nem tudja elnézni, hogy gyermekei és felesége éhezzenek. A hozzátartozói igyekeztek lebeszélni Kovácsot végzetes szándékáról, aki urv mütatta, mintha már megalkudott volna a sorsával. Július 17-én éjszaka azonban, amikor mindenki aludt a lakásban, kisurrant a szobából és az istállóba ment, ahol egy ruhaszárító kötéllel a mestergerendára felakasztotta magát. A családtagok csak reggel vették észre az öngyilkosságot. A debreceni kévészség megadta a temetési engedélyt.

Tolvaj, aki még a villamos transzformátort is elloplia

(A Debreceni Ujság tudósítójától)
Különös lopási ügyben tett keddén délelőtt feljelentést a rendőrségen Máthéi Sándor polgári iskolai tanár. Előadta, hogy a lakásáról a múlt éjszaka ismeretlen tettes reitélves körülmények között több kisebb értékű dolgot elloplott. Ezzel azonban maéval vitte a villamos transzformátort is, ami érzékeny kárt okozott. A rendőrségen megindult a nyomozás a tolvaj kézrekerítésére. Valószínűnek tartják, hogy a lopást az a besurranó tolvaj követte el, aki az utóbbi időkben állandóan rettegésben tartja a debreceni lakosokat, akiknek lakásába a legkülönbözőbb módokon hatol be és viszi magával a zsákmányt.

Eladó

600 □ házhely, esetleg 2 részben is Rigó-u. 33. sz. (Homokkert) szőlővel és gyümölcsfákkal beültetve. Értekezni Isapótlv-utca 13. szám.

20	 felnőtteknek	40
fillér a strandfürdőjegy		
5 fillér a kiszolgálási díj a		
MARGIT-strandfürdőben!		
Strandfürdőjegy gyermekeknek,		
16 éves korig, középiskolai tanulóknak igazolás esetén		
16 éven túl is a pénztárnál váltva		
12	darab jegy egyszerre váltva 2— pengő.	20 fill.
Strandfürdőjegy felnőtteknek		
a pénztárnál váltva		
12	darab jegy egyszerre váltva 4— pengő.	40 fill.
Strandfürdőjegy		
a villamoson oda- és visszautazással együtt a villamos		
kialuzoknál váltva		
		50 fill.
Kiszolgálási díj		
		5 fill.

Kabinért NEM KELL külön fizetni.

Idény, havi és kedvezményes családi bérletek rendkívül olcsón válthatók a pénztárnál.

A Debreceni Gazdasági Egyesület minden gazdaságra kiterjedő általános kárfelvételt kér a földművelésügyi kormánytól

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)

A „Debreceni Ujság—Hajdúföld” keddi száma részletesen beszámolt arról a nagyjelentőségű választmányi ülésről, amelyet vasárnap délelőtt a mezőgazdasági bajokkal kapcsolatban a Debreceni Gazdasági Egyesület tartott s amelyen báró Vay László főispán, a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara elnöke is felosztott. A választmány által egyhangú lelkesedéssel elfogadott határozati javaslat szövegét, amely a bajok egész komplexumát felöleli, anyagtörődés miatt most közöljük.

A választmány határozata a következő:

1. Mondja ki az egyesület választmánya, hogy mulhatatlanul sürgősnek és szükségesnek tartja a károsult vidékeken

a rozsda és hőítés okozta elemi károknak hivatalos és pontos megállapítását s e végből arra kéri a földművelésügyi kormányt, rendelje el, hogy a kir. gazdasági felügyelőségek a lehető legsürgősebben, gépkocsij felhasználásával, minden károsultnak jelzett község határában pontos kárfelvételt eszközöljenek

s megállapítsák ezalkalommal, hogy mely vidékek gazdaközönysége s földművelő lakossága gazdasági és élelmezési célokra mily mennyiségű buza számára szorult rá s ezen szükségelt buzamennyiség a környéken legközelebb honnan biztosítható. Mivel általános közérdek fűződik ahhoz, hogy a rászoruló gazdák elsősorban a közelben juthassanak hozzá vető és egyéb buzaszükségletükhöz, — a községenkénti határbejárások alkalmával szükséges annak megállapítása is, hogy az egyes községek területén

mennyi a vetési célokra megfelelő buzamennyiség, ideszámítva a múlt évről esetlegesen fennmaradt buzát is — ezen buzákra szállítási tilalom rendelendő el mindaddig, míg a vetőmagszükséglet kielégítést nyer.

Mivel még bármily kedvező kamattal mellett nyújtott kölcsönökkel is sokkal egyszerűbb és a célnak leginkább megfelelő módja a gazdaközönység vetőmaggal való ellátásának az, ha a termelt gyenge minőségű buzáját gazdaságától tényleg megközelíthető helyen természetben kicserélhetj olyformán, hogy 2:1 arányban kaphatja gyenge minőségű buzájáért a jobb minőségű vetőmagot, ezáltal elsősorban az állam azonnal hozzájut a buza ellenértékéhez, — minden rizikó elkerülhető —, kevesebb adminisztrációval lebonyolítható az akció, kisebb lesz a velejáró költség s az állam részére így összekerülő gyenge minőségű buza denaturálása után takarmányozási célokra kicserélhető az igénylők között, kérjük a földművelésügyi minisztérium ezirányú sürgős intézkedését. Ezen akcióba elsősorban bekapcsolandók az egységes minőségű buza elszaporítására vállalkozott gazdaságok, mint esetelepek, a törvényhatósági gazdasági egyesületek készséggel felajánlják szolgálataikat s munkásságukat közérdekből és díjlanul ezen akcióban való közreműködésre. A takarmányozási célokra szolgáló buza denaturálására vonatkozóan kéri az egyesület választmánya, hogy engedje meg a földművelésügyi kormány, hogy

a gyenge minőségű buzák a gazdaságban a helyszínen denaturálhatók legyenek, ezen mennyiségnek gabonajegy-azelvénye értékét térítsék meg az illető gazdaságak, amely ilyenformán saját buza-

ját használhassa fel takarmányozásra

s állathizlálásra anélkül, hogy a bolyta értékét elveszítené, ezáltal elkerülhető lesz a buza magas szállítási költsége s megelőzhető lesz az ami a múlt évben történt, hogy igen olcsó áron kiszállított buzákkal a szomszéd államok hizlalták állataikat kizsírítva azokkal bennünket piacainkról s az állam ezen buzákra magas összegeket ráfizetett, viszont a magyar állathizlálás céljaira külföldi tengerit kellett behozni jóval magasabb áron.

Szükségesnek tartja az egyesület választmánya, hogy mindaddig, míg a hazai mezőgazdaság szükséglete még nem állapították, a buza, takarmányfélék, szalma kivitele szüneteljen. Tekintettel arra, hogy az elemi károk miatt a buza általában könnyebb fajsúlyú a szokásosnál, a tőzsdei szokvány fajsúlyra való igénye a gabona-tőzsdének megfelelően leszállítandó. Minthogy a termelési hiteleket igénybevevő gazdaságok hiteleiket visszafizetni nem képesek, részükre megadandó az a kedvezmény, hogy a hiteleket kamatmentesen a jövő évi termésből téríthessék meg.

Amiatt, hogy a katasztrófális elemi kár az aratást közvetlenül megelőzően s közben már az apadás kezdetekor lépett fel s ezért az adóelengedés céljából förtendő kárbejelentéseket a gazdák későn tudták megtenni, sürgős intézkedést kér a választmány arra, hogy a pénzügyi hatóságok az elemi károsodásról szóló bejelentéseket figyelembe vegyék mindenütt, a kár arányában az adókat leírják s a súlyos károkat szenvedett gazdáknak a jelenlegi adóhátralékok befizetésére kamatmentesen haladékot nyerjenek a jövő évi termés betakarításáig.

A bérlők helyzetének lehető könnyítése végett olyan kormányintézkedés kiadását tartjuk szükségesnek, hogy természetben fizetett földhasználatoknál a bérlő olyan minőségű buzával fizethesse a hasznbért, mint amilyen az átlagos termés, pénzben fizetett hasznbérnél pedig a tőzsdei szokványbuza leszállított fajsúlyú szokványbuza árának megfelelő árat tartozik fizetni, tekintet nélkül a hasznbér szerződés vonatkozó kikötéseire.

A hizlalt állatok exportjának minden rendelkezésre álló eszközzel előmozdítását és a külföldi felvevőpiacok megerősítését kéri az egyesület választmánya,

kéri egyszersmind, hogy hizlalt állatokra gazdáknak s esetleg kisgazdacsoporthoz adjanak kivételi engedélyt. A gyenge minőségű buza takarmányozási célra felhasználásának előmozdítása végett kérjük, hogy kereskedőknek és hizlálósoknak csak abban az esetben adjanak állataikra kivételi engedélyt, ha igazolják, hogy bizonyos mennyiségű selejt-buzát használtak fel a takarmányozáshoz. A választmány kéri, hogy a katonai lóvásárlások, kinstári állat- és termény-beszerezések elsősorban a súlyos kárt szenvedett tiszántúli vidékekre irányíttassanak.

Nemzetj érdekeit s a termelés folytonosságának érdekeit látja veszélyeztetve az egyesület választmánya azáltal, ha

a munka nélkül maradt földművelő munkásság inséget szenved s ennek folytán ellenérték nélkül bármily formában nyújtott támogatást nyer, viszont feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a munkásság legalább a szokásos nap-

5 keresztretjvény megfajtéseért

5 napig

elsőrangú szállókban, penziókban teljes ellátást nyerhet, szórakozhat Szent István hetében augusztus 18--22-ig.

mint a B. H. vendége

Feltételek a BUDAPESTI HIRLAP július hó 24-iki és következő számaiban!

számnak megfelelő kereset mellett foglalkoztatva legyen, kéri a mezőgazdasági munkásság részére mindenütt s elsősorban a károsult vidékeken a közmunkák megindítását, így pl. Debrecen város 186

ezer kat. hold kiterjedésű határában közérdekű közmunkákra kinálkoznék a mezőgazdasági közlekedés céljaira szolgáló s főbbnyire elhanyagolt állapotban levő földutak kiépítése és rendbehozatala.

Rendszeresen összeírják Debrecenben a munkanélkülieket

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)

Debrecen város vezetősége már most hozzáfogott a munkanélküliek téli segélyének biztosításához s az intézkedési bizottság előkészítő szerve kedden tartotta ülését dr. Kupinszky Sándor tb. tanácsnok elnöklésével. Az értekezleten résztvettek dr. szentpéteri Kun Béla, Lukács Jenő és Török Gábor törvényhatósági bizottsági tagok, valamint az érdekelte szakhivatalok képviselői. A jelen voltak megállapították, hogy az ellátatlanok száma az idén növekedni fog s ezért még inkább szükség van arra, hogy az ősz folyamán rendszeresen összeírják a munkanélkülieket.

Az értekezlet letárgyalta, hogy milyen új munkakalkuláció teremtéséről lehet szó. Kilitásban van egy 268.000 pengős földmunka, egy 29.000 pengős kerítkezési munkát, továbbá kötőrezi munkák s a gaz-

dasági ügyosztály részéről fogantatandó határozat átsá. Ezután az értekezlet megkezdte abban, hogy a költségek fedezését utabb adókievetéssel nem lehet biztosítani. Egyedül a szükségadó szolgálhat fedezetül. Debrecen város az elmúlt év folyamán szükségadó címén másfélmillió pengőt szállított be az állampénztárba s ebből az összegből segélyezési célra csak hetvenezret kapott vissza.

A jelen voltak úgy határoztak, hogy az inségesek nyilvántartásával a nyilvántartási hivatalt kell megbízni.

A m. kir. belügyminisztérium egyebként szintén naprendre vette a téli inségek kérdését és felhívta a polgármestert, hogy a szakelőadóval együtt július 21-én okvetlen jeleniék meg a minisztériumban, ahol a törvényhatóságok vezetőinek bevonásával szakértekezlet lesz.

Egy herpályi veszett kutya marása okozta a berettyóújfalui tömegfertőzést

Két állatorvos a megveszett bika boncolása közben megsérült — Huszonnyolcan ittak a fertőzött tehenek tejéből

A berettyóújfalui veszettsegi fertőzés esetével kapcsolatban most utabb részletek kerültek nyilvánosságra. A vizsgálat folyamán ugyanis kiderült, hogy a Tanaszintán történt esetet két héttel megelőzően a közeli Herpály községben Kocsis József kutyája megveszett. Kocsinak az őrzetére volt bízva a herpályi legelőn Tanaszinak több jószágja, amelyek közül néhányat a veszett kutya megmárt. A tehenek el is hullottak és ezeket elásták. Erre Tanasz, aki nem tudta, hogy a tehenek veszettsegekben hullottak el, nehogy nagyobb veszteségek ériék, erősz állatállományát a tanai legelőre hajtatta ki. Nyilvánvaló, hogy az áthajtott tehenek között is voltak fertőzöttek, a bikát pedig, amely a herpályi legelőről került a tanvára, a veszett kutya harapta meg.

A vizsgálat és nyomozás megállapította, hogy mintegy huszonnyolc ember ivott a fertőzött tehenek tejéből és ezért kellett őket felszállítani a Pasteur-intézetbe megfigyelés céljából. Amikor pedig Bieber Miklós és Grieshaber állatorvosok az arvonlított bikát felboncolták, eközben véletlenül megsérültek és mindkettőjüket felvitték a Pasteur-be, ahol beoltották őket, majd visszakerültek Berettyóújfaluba. Az esettel kapcsolatban a felboncolt bika arveleit is felvitték a budapesti Pasteur-intézetbe, ahol minden kétséget kizáróan megállapították, hogy a bika veszett volt. A különös ügyben a nyomozás és a berettyóújfalui szoleabirói hivatal részéről a vizsgálat állandóan folyamatban van.

Hírek

1932. július 20. Szerda.
Prot.: Illés, Kath.: Jeromos.

Ma a következő gyógyszerárak tartanak éjjeli szelgálatot:

„Kígyó” Mihalovits Jenő, Piac-utca 33.; „Muraközv” Preisler Ernő, Piac-utca 72.; „Sas” Mandel József, Hatvan-utca 70.; „Csillag” Beke Barna, Árpád-tér 1.; „Nádor” dr. Sztankay Aba, Szent Anna-utca 66.

ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

A Debreceni Ujság—Hajdútelep előfizetői díjmentesen és óvadék nélkül használhatják a Közművelődési Könyvtár (Déri-muzeum) 25 ezer kötetes könyvtárát.

A könyvtár igénybevételére legósító igazolványokat lapunk kiadói hivatala (Kossuth-utca 3.) állít ki.

IDŐJÁRÁS:

A debreceni egyetem Földrajzi Intézete jelenli július 19-én:

Időjárásunk változatos jellegű. A délutáni órákban északról behatólag hideg légtömeg újabb zivatart és kiadós záport eredményezett. A lecsúszó csapadék mennyisége 12.4 mm. A zivatár után a hőmérséklet is csökkent. A nap folyamán a felmelegedés újult erővel indult meg és a hőmérséklet legmagasabb értéke ma 28.4 fokos értékével 4 fokkal multa felül a tegnapi.

Az időjárás változatos jellegét továbbra is meg fogja tartani. A légnyomás napközben nem sokat változott. A tengeri színére redukált érték reggel 760.2, este 759.1 mm, volt. Esti hőmérséklet 19.8 fok.

Prognózis: Változatosan felhős idő várható mérsékelt nappali felmelegedéssel és a délutáni órákban még kisebb záporokkal.

— **Ösztöndíjak hadiárvaiknak és rokkantak gyermekeinek.** A belügyminiszter a hadiárvaik és hadirokkantak gyermekei részére az 1932—33. tanévre ösztöndíjat engedélyezett. — Ösztöndíjban részesülhet középiskolai vagy főiskolai tanulmányai vagy tanoncképzése ideje alatt, a nem hivatalos állományba tartozott katonai hadiárva és a nem hivatalos állományból származó legalább 25 százalékos hadirokkant gyermeke. Az ösztöndíj összege évi 50—80 pengőig terjed. A kérvényezések határideje 1932. október 1. A kérelmet bélyegmentesen közvetlenül a belügyminiszterhez kell intézni.

— **Külföldi nem lehet iparosinas.** A belügyminiszter közölte a hatóságokat, hogy külföldi honos tanoncként csak akkor szerződhet, ha a belügyminisztertől munkavállalási engedélye van.

— **Megkezdődtek az angol légiflotta hadgyakorlatok.** Londonból jelentik: Hétfőn kezdődött meg az angol nyári légi hadgyakorlat, amely péntek estig tart és amelyben 200 repülőgép kb. 3000 főnyi személyzettel vesz részt. A haditerv szerint Angliát egy képzeletbeli hegylánc északi és déli országra osztja s a támadó, mint mindig, a déli ország. A gyakorlatok során, amelynek legnagyobb részét éjjel vívják, bemutatják a bombavető, a vadász, a megfigyelő és a harc repülőgépek működését, valamint a hallgató, a kémlelő és jelzőkészülékeket. A gyakorlatok olyan szigorúan bizalmas jellegűek lesznek, hogy arra a külföldi katonai attasék és a neves külföldi szakértők sem kaptak meghívást.

Amikor még a taliga is gázol

(A Debreceni Ujság tudósítójától.)

A gépek korszakában szokatlan gázolási eset fordult elő tegnap a Kossuth utcán. Eddig rendszerint az autók, vonatok, motorkerékpárok gázoltak és a konfliktus mentesültek a gondatlanság vádja alól. Ezuttal az történt, hogy egy taliga gázolt. Szatmári Jánosné Hatvan utca 15. szám alatti lakosnak a taligája volt, aki a pénzügyvizsgátság épülete előtt elázolta Tökés Endre kereskedősegédet. A segédnek eltörtött a bokája és a mentők, miután első segélyben részesítették, beszállították a klinkára. Megindult a vizsgálat arra nézve, hogy kit terhel a felelősség.

ANYAKÖNYVI HIREK:

Házasságok: Cséki Géza zenész—Nagy Julia, Reich Ferenc magánhivatalnok—Grósz Ilona.

Születések: Papp István gazdálkodó leány Róza, Kovács József lakatossegéd fia József, Kiss Gábor fm, fia Gábor, Kántor János npsz, fia Béla, Wágner József szabósegéd fia József, Horváth József fuvaros leány Erzsébet.

Halálozások: Madarász Sámuel ref, 43 éves, Oláh K. u. 25., Kardos Mihály ref, 72 éves, Kut-u. 84., Kovács Béla ref, 2 hónapos, Kut-u. 48.

— **Az országutakon meg kell jelölni a veszedelmes helyeket.** A kereskedelemügyi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint a törvényhatósági utakon meg kell jelölni a közlekedés szempontjából veszedelmes helyeket. A Királyi Magyar Automobil Klub ilyen figyelmeztető táblákat már állított fel az utvonalakon s a jövőben felállítandókat is a KMAC-tól kell igényelni.

— **Déványán lopáson értek egy derecskei cigányt.** Szolnokró, jelentik: Bere Sándor deványai községi rendőr üldözöbe vett egy tetlenért lyuktolvajt. Amikor a közelébe ért, ez paprikát szórt a szemébe. A rendőr hosszas hajszá után mégis elfogta a garázda lyuktolvajt Rostás Mihály derecskei illetőségű kóbor cigányt.

— **Pályázat négy árváalapítványi helyre.** A m. kir. honvédelmi miniszter közölte, hogy a József Fiu- és Leány Árvaházban két-két alapítványi hely megüresedett. Pályázati kérvényeket július 31-ig lehet a honvédelmi miniszteriumba beadni. Csak a honvédséghez tartozó vagy odatorlózt személyek árvái pályázhatnak.

— **Ellopták a kerékpárját.** Nagy Jenő Simonffy-utca 2. szám alatt lakó kereskedő feljelentést tett a rendőrséghez azért, mert ismeretlen tettes az Arany János-utcán, amíg ő egy házában tartózkodott, a kint hagyott kerékpárját ellopták. A feljelentés alapján a nyomozás megindult.

— **Halálos gázolás.** Borzalmas jelenet játszódott le kedden reggel a kőbányai felsőpályaudvar előtt. A 348. számú személyvonat a pályaudvar felé rohogott, amikor Tóth Vilma csomagolóleány, akiről utólag megállapították, hogy Kőbányán, a Petróczy-utca 36. számú házában lakik, a mozdony elé vetette magát. A mozdonyvezető és a vasúti munkások látták, hogy a leány a vonat elé ugrik, de már nem volt idő a szerencsétlenség elkerülésére s a mozdony kerekai mindkét lábát levágták. A pályaudvarról azonnal értesítették a mentőket, akik a Rókus kórházba szállították a szerencsétlen leányt. Tóth Vilma a kórházban meghalt. Hogy miért lett öngyilkos, azt még nem sikerült megállapítani.

— **Gyengélkedés idején, különösen, ha a rosszullétet szorulás fokozza, a természetes „Ferenc József” keserűviz fájdalommentes székürülést és kielégítő emésztést hoz létre.** Híres nőorvosok a legnagyobb elismerés hangján írják a valódi **Ferenc József** vizről, mert ez a kritikus korban is hosszabb időn át alkalmazható. — A **Ferenc József** keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Katasztrófális karambolkok.** Párizsból jelentik: Marseilleben egy vasúti átjárónál a villamosvasút egy kocsija tolatómozdonnyal ütközött össze. Az összeütközés oly heves volt, hogy a mozdony körülbelül száz méteren át magával vonszolta a villamost. Hét utast súlyos sérülésekkel kórházba szállítottak. — Chalons sur Marne közelében egy autó öt utassal összeütközött egy teljes sebességgel haladó motorkerékpárral. A motorkerékpáros és kísérője szörnyethalt. Az autó utasai közül hárman életveszélyesen megsebesültek.

— **A nőiszabók és fűzőkészítők kongresszusát tartanak Miskolcon.** — A nőiszabó szakosztály elnöksége ezúton is értesíti tagjait, hogy július 24-én, vasárnap Miskolcon nőiszabó és fűzőkészítő kongresszus lesz, amelyre a Máv. 33 százalékos utazási kedvezményt engedélyezett. Akik e kedvezményt igénybe óhajlják venni, illetőleg a kongresszusra át akarnak utazni, sürgősen jelentkezzenek Balogh László szakosztályi elnöknel, Kossuth-utca 26. sz. alatt.

SPORT

DVSE—MTSE 3:1 2:0.
500 néző. **Bíró: Scheitzner.**

Az elpárentált Villanygyár biztos győzelmet aratott a kitűnő, de kissé elbizakodottan játszó MTSE ellen. A Villanygyár egyesén kihasználja az ellenfele elbizakodottságát s a 15. majd a 28. percben Elek II. góljaival már 2:0-ra vezet. Ekkor Orosz DVSE megsérül s az MTSE fölténybe kerül, de eredményt elérni nem tud. Szünet után az MTSE hatalmas iramot dik-tál, de a kitűnően működő védelemben és halvesoron keresztül csak egy goalt tud elérni, a 22-ik percben. Ettől kezdve a Villanygyár halvesora nagy-szerű finist vág ki. Thuránszky lab-dájával Birkner a jobbszélen befut s centerből Nógrádi biztosítja a győ-zelmet. Jók voltak: Kretz, Gorzás, Radics, Thuránszky, Elek II. és Ma-gyar a DVSE-ből, Báthory, Fuskás és Pótor az MTSE-ből. Scheitzner ki-tűnően vezette a mérkőzést.

A DEAC atletikai szakosztálya csütörtök délután 7 órakor az egyetemi sporttelep irodájában rendkívül fontos ügyekben szakosztályi ülést tart, amelyen a szakosztály tagjainak pontos megjelenését kéri a vezetőség.

A kerületi II. osztályú egyetemi atletikai bajnoki verseny

A MASz keleti kerülete július 24-én délután fél 4 órai kezdettel az egyetemi sporttelepen rendezti meg a kerületi 1932. évi II. osztályú egyetemi atletikai versenyt alábbi számokkal: 100, 400, 800, 1500 és 5000 m, síkfutás, 4x100 m, stafétafutás, 200 m, gát-futás, magas, távol és rudugrás, súly-lökés, diszkoszvetés és gerelyhajítás. Nevezési díj egyletenként 1 pengő. Nevezések és nevezési díjak dr. Maj-zik László ker. előadó címre, Si-monffy-u. 1., címére küldendők. Dija-zásul a győztes csapatnak a bajnoki cím és 16 ezüsttörtött, 2. csapatnak 16 nagybronz, 3. csapatnak 16 szövet-ségi kisbronzérem jár.

RÁDIÓ

A budapesti rádió szerdai műsora:

9.15: Hangverseny. Közreműködik: Székely Julia (zongora), Szigeti Erika (hegedű) és K. Sztár Kornélia (ének). Zongorán kísér: Polgár Tibor, 9.30: Hírek, 11.10: Vízállásjelentés, 12: Dé-li harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés, 12.05: Gramo-fonhangverseny, 12.25: Hírek, 1: Pon-tos időjelzés, időjárás, vízállásjelen-tés, 2.45: Hírek, élelmiszerárak, árto-lyamhírek, 4: „Asszonyok szerepe az elmúlt századokban”, Adám Éva elő-adása, 4.45: Pontos időjelzés, időjá-rás, vízállásjelentés, hírek, 5: Szalon-zenekari hangverseny. Karnagy: Bert-ha István, 6.15: Vidám csevegés: 1. A titán, a protektor, 2. A villamostól a vasútig. Irta: Bibó Lajos. Felolvas-sa: Turchányi István, 6.45: Némelthy Ella magyar nótákat énekel Magyar-i Imre és cigányzenekarának kíséreté-vel, 7.45: Háromgyedves ütemű tán-cok. Zenekari hangverseny. Karnagy: Donáth Jenő. Közreműködik: Len-hardt Ilona, 9.15: Pontos időjelzés, hírek, lövészversenyeredmények, 9.30: Hoór-Tempis Erzsébet hangversenye. Zongorán kísér: Galánffy Lajos, 1. a) Lányi Viktor: Szülőföldem, b) Nagy Zoltán: Gyönyörű gyöngyöm, c) No-seda: Csak egy napot, d) Lányi Vik-tor: Haj, száj, szem, 2. a) Delibes: Coppelia keringő, b) Gounod: Julia-keringő, 3. a) Bánffy: Csicsergő ma-dárkám, b) Hubay: Minek turbékol-tok, c) Szabados: Késő őszel, 10: időjárásjelentés, Majd: Guttenberg György szalon- és jazz-zenekarának hangversenye. Utána: Rácz Zsiga és cigányzenekarának hangversenye.

HIRDETMÉNY.

Értesítjük a t. Utazóközönséget, hogy a mellékvonalakon az esti órák-ban a villamosvonatok közlekedési időtartamát kiterjesztjük úgy, hogy folyó hó 20-ától kezdve a villamosko-rsík este 8 órától az eddig közlélt menetrendtől eltérőleg az alábbi me-netrend szerint közlekednek:

I. A Csapó-utca—Tüzérlaktanyai vonalon:

1. A Csapó-utca sarkától indul: 20 óra, 20 óra 08 p., 20 óra 16 p., 20 óra 32 p., 20 óra 40 p., 21 óra 05 p., 21 óra 28 p.

2. A Tüzérlaktanyától indul: 20 óra 05 p., 20 óra 13 p., 20 óra 21 p., 20 óra 29 p., 20 óra 45 p., 20 óra 51 p., 21 óra 16 p., 21 óra 39 p.

II. Kossuth-utcai vonalon:

1. A Városházától indul: 20 óra, 20 óra 10 p., 20 óra 20 p., 20 óra 40 p., 21 óra, 21 óra 20 p.

2. A Vámháztól indul: 20 óra 05 p., 20 óra 15 p., 20 óra 25 p., 20 óra 35 p., 21 óra, 21 óra 20 p., 21 óra 35 p.

III. A hatvan-utcai vonalon:

1. A Bikaszállótól indul: 20 óra, 20 óra 12 p., 20 óra 24 p., 20 óra 48 p., 21 óra, 21 óra 20 p.

2. A Baromvásártérről indul: 20 óra 04 p., 20 óra 16 p., 20 óra 28 p., 20 óra 40 p., 21 óra 04 p., 21 óra 20 p., 21 óra 36 p.

Debreceni Helyi Vasut.

10 szavas apróhirdetés

2 napilapban 50 fillér.
Hirdetés feladási he-lye: Kossuth-u. 3.

Bónyi Adorján Édes ellenség című színjátéka a Kamaraszínház mai sajtóestjén

Az Országos Kamaraszínház mai szerdai programja ismét kivételes művészi eseményt jelent, amelyet a színház vezetésének sajtóest keretében, 40 százalékos helyárkedvezménnyel, tehát ma mindenki féláron rendez meg.

Színre kerül Bónyi Adorján nagy sikerű modern színműve: az Édes ellenség. Bónyi Adorján a mai életet rajzolja darabjaiban, amelyeknek a sorában előkelő helyet foglal el az Édes ellenség. A darabban Szepessy Edith, Polgár Margit, Radványi Aliz, Egrv Anna, Csergő István, Novák István, Miskey József, Fűredi József és Gál István lépnek fel.

Ugyancsak sajtóest keretében, tehát a fenti kedvezménnyel megy a csütörtöki műsor is, amikor Szakáts László eredeti bohózatát, a Piri-pócsiakat kerül színre. Erre a mű-

latságos darabra már most felhívjuk a közönség figyelmét, mert a darab izgalmas alakjai és jelenetei nem minden nap láthatóak.

DEBRECENI UJSÁG

Szelvény

E szelvény bemutatója 40 százalékos kedvezményben részesül az Országos Kamara Színházban a debreceni Csokonai Színházban tartandó előadásán. Érvényes két személyre az alani előadásra:

1932. július 20. szerda:
ÉDES ELLENSÉG
Bónyi Adorján 3 felv. színjátéka.

Egy férfi, akit nagyon szeretnek

Bemutató
az Országos Kamaraszínházban

Az Országos Kamaraszínház keddi esti előadása a szó szoros értelmében ünnepe volt a debreceni kulturális életnek. Jacques Deval híres színműve: Egy férfi, akit nagyon szeretnek került bemutatásra. Jacques Deval az új francia színpadi irodalom egyik legkimagaslóbb alakja. Igaz megítélésai, teljes őszintesége és csodálatos színpadi technikája teszi őt nagyvívóvá. A keddi este bemutatott darabja is a való életet adja. Az első felvonás kissé nehezen indul, de később mindjobban belelő és ettől kezdve az egész második és harmadik felvonás szinte lenyűgöző a közönséget. Szellemes párbeszéd, ötletek, drámai fordulatok követik egymást szédüléssel temetőben. A való élet igazsagai tárulnak elénk a maguk meztelenségében. Ha itt-ott előfordul is néhány valószínűtlen, túlzott jelenet, az műsem von le a darab értékéből.

Az előadás minden tekintetben tökéletes volt. Szepessy Edith a darab minden szépségét lendületes erővel, művészi tökélyvel hozta ki. Drámai kitörései, különösen a második felvonásban, oly őszinték és igazak voltak, amelyekkel lemagasabb művészi tudását bizonyította. Partneri: Csergő István és Miskey József a tőlük megszokott precíz játékot mutatták. Ki kell még emelnünk az együttműködést Radványi Alizt és Róznvai Kátót, akik nehéz szerepükben nyújtottak kitünőt. Gál István, Novák István, Egrv Anna és Polgár

Margit mindvégig nagyban hozzájárultak a darab sikeréhez. A tökéletes, mindenre kiterjedő, figyelmet mutató rendezés Miskey József munkáját dicséri. Öröndetes, hogy végre a debreceni közönség is felébredt álmából és a Csokonai színházat csaknem zsúfolásig megtöltötte. (B. L.)

Édes ellenség. A budapesti bemutatóján a sajtó és a közönség együtt állapították meg, hogy ritka érdekes esemény, gyönyörű darab. Azóta az egész világon játszzák Bónyi Adorján remek színjátékát és minden előadása a magyar író diadalát jelenti. Ma hozzá színre az Országos Kamaraszínház mégpedig sajtó-est, 40 százalékos ujságszelvény-kedvezménnyel, mert azt akarja elérni, hogy mindenki gyönyörködjön a darab szépségeiben. A főszerepeket Szepessy, Novák, Radványi, Csergő és Miskey játsszák.

Piri-pócsiak. Eredeti bemutatót tart holnap, csütörtökön az Országos Kamaraszínház. Dr. Szakáts László kaposvári orvos egy pompás kisvárosi bohózatot írt a fenti címen. Dr. Szakáts nevével gyakran találkozunk a modern szépirodalmi lapok olvasói. Munkáit nagyon méltányolják. A Piri-pócsiak Csathó Kálmán stílusában írt darab, de mozgalmassabb a Csathóműveknél.

METEOR-MOZI MŰSORA:

Szerdán: „Királytigri”. Világattrakció William Haines főszereplésével. Megelőzi: „Meggyilkol a feleségem”, „Sehang szépe”.
Előadások: 7 és 9 órákor mérsékelt helyárakkal.

A mozikról

A nagyközönséget érdeklő dologra kell a mozikkal kapcsolatosan felhívni a figyelmet. A mozgók u. i. e héten megkezdik a szokásos nyári szünetet két színházban. E szerint az Apolló e hét szombatján és vasárnapján játszik utoljára, az Uránia pedig szeptember 1-éig hetenként csak pénteken, szombaton és vasárnap nyitja meg kapuit. Változatlanul — mint eddig is — játszik a Vígyszínház illetőleg a Kert-mozi. Az igazgatóság a Vignél, illetőleg a Kert-mozinál bevezeti, — nagyon helyesen —, hogy minden filmet csak két napig játszik. Itt hívjuk fel a figyelmet mostani műsorára, a „Szenvedélyek szigetére” amelyben Olga Csehová, a jeles filmprimadonna, Hans Adalbert, Trude Berliner játszzák a főszerepeket. Külön élmény a filmben Beregi Oszkár magyarul elmondott prólogja.

KÖZGAZDASÁG

Ferménytőzsde

A készárúvásáron az óbuza 15 fillérrel olcsóbbodott, míg az ubuzánál 30 fillér volt az árcsökkenés. Az új gabonárák megállapítása ma is hosszú vitát provokált az árjegyző bizottság ülésén. A rozs 10, a tengeri szintén 10, a korpa pedig 30 fillérrel olcsóbbodott, megjegyezvén, hogy az előző napok szilárd irányzatára való hivatkozással a malmok a nullás, 2-es 4-es, 6-os liszt árát 1 pengővel emelték.

A határidőpiacon 20—24 fillérrel drágult a buza. Az októberi rozsnál 7 fillér volt az árcsökkenés, a májusi tengeri pedig esőkilátásokra 8 fillérrel olcsóbbodott.

Határidőüzlet: Buza: október 12,38—39, március 13,98—99. Rozs: október 9,05—07, március 10,20—30. Tengeri július 17,60—65, augusztus 17,00—05, 1933. 10,72—73.

Készárúüzlet: Buza: tiszai 77 kg. 12,70—13,00, 78 kg. 12,80—13,10, 79 kg. 12,95—13,30, 80 kg. 13,05—40, felsőtiszai 77 kg. 12,55—90, 78 kg. 12,65—13,00, 79 kg. 12,80—13,20, 80 kg. 12,90—13,30, jászági, dunántúli, pestvidéki, bácskai 77 kg. 12,40—75, 78 kg. 12,50—85, 79 kg. 12,65—13,05, 80 kg. 12,75—13,15.

Tiszavidéki különleges 80 kg. buza 13,40—55.

Buza: új tiszai 77 kg. 12,10—25, 78 kg. 12,25—70, 79 kg. 12,40—90, 80 kg. 12,60—13,05, felsőtiszai, jászági, dunántúli, pestvidéki, bácskai új 77 kg. 11,75—12,15, 78 kg. 11,90—12,20, 79 kg. 12,05—30, 80 kg. 12,25—50.

APIRÓ HIRDETÉSEK

Egy apróhirdetés 10 szög hétköznap 50 fillér vasárnap 70 fillér és egyszerre két reggeli lapban Debreceni Ujságban és a Debreceni Független Ujságban jelenik meg.

Leyezés, üzleti hirdetés és minden vastagabb betűvel szedett hirdetés ára kétszeres. Apróhirdetést csak a díj előzetes lefizetése mellett közölünk. Apróhirdetés vidékről postabélyegben is beküldhető. Hirdetési ügyekben telefonálást a 21—41. telefonon ad a Kiadóhivatal.

Betöltendő állás nőknek	Jócsaládból	Betöltendő állás férfiaknak
Mindenest jó bizonyítvánnyal felvesszük. — Érdeklődni csak déli 1 és 2 óra között lehet Péterfia u. 26., udvarban hátul, jobboldal.	való fiatal leányt teljes ellátással, fizetés nélkül könnyű házi munkára felvesszük. Felügyelet, külön bánásmód biztosítva. Andrassy-ut 55.	Szappanfőzőségét, ki önállóan tud dolgozni, felvételük. — Ajánlatot a kiadóba „Iparjogosult” alatt.
	3859	

Ha bármilyen nyomtatványra van szüksége, keresse fel lapvállalatunk nyomdaüzemét, József kir. herceg u. 16 szám alatt, vagy telefonáljon 23—48 számra.

Állást kereső nők

Gyermektelen
hadivőzvegy, hosszabb idő óta állás és kereset nélkül, lakásért vállalna házmesterséget, kisebb családhoz vagy magánoshoz házzvezetőnek is elmenne. Címe megtehető a HONSZ irodájában, Gambirinus átjáró. 3847

Butorozott szoba

Külfölbjárati
csinosan butorozott szoba fürdőszobával kiadó. Simonffy-u. 32. II. 2239

Utcái
erkélyes szoba, butorral vagy anélkül el-látással is, kiadó. — Püspöki polata I. 38. 3939

Kiadó lakás

Összkomfortos
kétszobás lakás ujonnan épült házban — augusztus 1-re kiadó. Arany János-u. 46. Érdeklődni Kandia-u. 1-b., emelet. 2242

Háromszobás
lakás mellékhelyiségekkel augusztus elsejére kiadó. Széchenyi-ut 16. 2240

Fűrészkert-u. 12.
alatt kiadó azonnal első és második emeleti négyszobás lakások komforttal. Érdeklődni a házmesternél. 850

Két
szoba, elő, fürdőszoba lakás mellékhelyiségekkel kiadó. Szalkai 3. szám. 3944

Kiadó
négyszobás komfortos lakás azonnal. — Péterfia-u. 46. 3712

Háromszobás
elő, fürdőszoba, kényelmes kertés udvarral lakás kiadó. Szent Anna 64. 3208

2 szoba, konyha
udvari, egészséges, száraz és egy nagy szoba, konyha lakás azonnal kiadó, villany, víz a lakásban, Lorántffy 42. 3845

Fő utca
legforgalmasabb helyén 2 szoba, nagy üvegezett folyosóval földszinten bármilyen célra is alkalmas, — azonnal kiadó. Értekezni lehet Berzéki műterem, Piac-u. 38. szám. 3853

Augusztusra
kiadó három szoba előszoba mellékhelyiségekkel, féregmentes, Kölcsey 18. 3942

Kétszobás
lakás és egy üzlethelyiség augusztus elsejére kiadó. Rákosi Jenő — (volt Király) utca 5 sz. alatt. 3890

Szép
utcai szoba, konyha, kamara, mosóbázzal, virágos udvarban — aug 1-re, vagy azonnalra kiadó. Apafi-utca 20. 3585

Új
udvari kétszobás modern lakás kiadó. Maróthy György u. 21. — Parkírozott csöndes udvar. 3936

2 szoba,
előszobás, parkettes garzonlakás kiadó. — Maróthy-utca 5. szám. 3936

Két
és háromszobás lakás augusztusra kiadó. — Mester 29. 3932

Jókai utca 9-c
szám alatt négyszobás komfortos lakás udvarral bérbeadó. Értekezni Debreceni Első Takarékpénztárnál. 3025

Kiadó
udvari 2 szobás, előszoba, fürdőszoba garzon lakás butorozva vagy anélkül. Miklós utca 41. sz. II. lépcső az udvarban. S. I. 3025

Kossuth-u. 3.
II-ik emeleti udvari kétszobás, ruhák lakás augusztus elsejére kiadó. Értekezni Debreceni Első Takarékpénztárnál. 3022

Ajánlat

Kun József
uriszabósága Ferenc József-ut 44., udvarban Mélyen leszállított fazonárak. 3819

Áram
beszélnek. Gépendli 10 fillér, paplanlepedő 1,50, kombiné egy P-től, pijama kettő ötven. Dózsáné, Szentanna 5. 3513

Ügyes
házi varrónő nagyon gyorsan és jól dolgozik, házakhoz ajánlkozik. Címet a kiadóba kér. 3946

Sőkészletemet
kiárulom. — Örölt konyhasó métermázsánként 36 pengő 50 fillér. Ugyanott sőmalom, villanymotor, sózsákok, tizedes mérleg, kézikocsik, — gőzkályha, üzleti és irodaberendezési cikkek eladók. Schwarc Antal, Deák Ferenc-utca 13. 868

Arccal a Holnap felé**Regény****Írta:****Gróf Haller Gábor**

46
Körülnézett. Ijedten, mint, aki nem tudja hol van. Mellette egy magyar török csoszogott el törökmézes tállal és fején egy fonnyadt, zöld papagallyal. Odébb pedig egy csoport ágaskodik, szinte parancsszerű pontos ütemben. Az emberek messze körzetben loholnak oda.

— Mi az, mi az? — kérdezték fuldokló kíváncsisággal az emberek.

— Semmi, egy kis késelés, — felelte nevetve egy suhanc.

Olgaiéknál lakott a görög templomnál. Egy kedves, udvaros barna házban. Az udvarban sok virág pompázott. A két komoly vadgesztenyefa pedig a hangfogó szerepét töltötte be. Nem engedte, hogy az utca kiabáló zaja betolakodhassék a szobákba.

Hárman laktak csak két szobát. Özv. Olgainé, Olgai Béla régi osztálytársa, most jószág és Bandi.

Olgainé kedvesarcu, jóságos asszony volt. Szíves és csendes.

Béla is örökölte anyjától ezeket a tulajdonságokat, de volt benne még egy jó adag művészsér is. Nem tudta maga sem, hogy honnan jött lelkébe, de tény, hogy ereiben folyt és hogy alkotni lázította.

Poéta ember volt és színésztehetség.

Nem is akart ő sohasem jogra menni, de anyja nyugdíja kicsiny volt és nem engedték meg, hogy a színiakadémiára beiratkozhasseék.

Fakó, debreceni kulturkörök dobogóin kellett tehát minden lelkéből fellobogó dühét és tehetségét elszórnia.

Bandi lelkéhez nagyon közel állott Béla lelke.

Sok közös tulajdonságuk volt. Különösen a művészetéről, az emberekről volt nagyon hasonlatos felfogásuk. Régi barátok voltak már és régen ismerték egymást. Hiszen hajdan a gimnázium komoly önképzőköri szorgoskodásaik idejében is Bandival Béla mindig együtt volt, mert ő volt a titkár.

Egy nap Olgai Bélával elment vacsora után sétálni.

Hideg volt már, ősztű. Olgai Béla a csillagokra figyelt és valamibe nagyon furcsát gondolt, Bandi pedig kedvet kapott ahhoz, hogy fájó gondolataival valamelyik kávéházba meneküljön.

Béla ráállott.

Benyitott az ajtón.

Zavaros hangfoszlányok ütődtek füléhez. Összekevert holdog és siránkozó hangok, az egész élet sirása és kacagása.

— ... most várom ide fel tizre...

— ... na ne mondja! Maga ma nagyon bókól...

— ... holnap jár le. Délben...

— ... de kérlek: egyáltalán nem lehet hibás...

— ... ott ül a sarokban. Így már régen ismerem...

— ... tegnap Moldvayéknál. Te hogy tud az táncolni...

— ... menjünk ...

— ... Egy kapucintert...

— ... igen, azonnal hívom...

— ... egyáltalán nem izlésem...

— ... 23...

— maga önző...

A nyitott ajtón tülekedve tolongtak ki a hangok. Összekeverve zene, bánat és kacagás, egy nagy összefogódzásban szaladtak ki az éjszakába.

Becsukódott az ajtó.

Most már ő is tagja lett ennek a zajos társaságnak és ellenállhatatlan vágy szállta meg, hogy az ő szavai is ott kóvályogjanak a füstfoszlányok között.

(Folytatjuk.)

Az összes
építési anyagokat legolcsóbban a Debreceni Műközműnél (Fürdő u. 2) szerezheti be. 3629

Turisták
és labdarugók figyelembe. Saját készítmény hátizsákok, fotobalok, mélyen leszállított árban kaphatók. Kereskedőknek nagy ár engedmény. Tóthfalussy sportáru készítő, Cegléd utca 7. 3118

Üzlet, műhely, raktár

Kiadó
üzlethelyiség azonnal. Péterfia-u. 46. 3802

Kossuth-utcai
üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezni: Debreceni Első Takarékpénztárnál. 3024

Egy
kiseb és nagyobb műhely kiadó. Bethlen-u. 1. 3941

Kiadó
üzlethelyiségek augusztus és november 1-re: Hatvan u. 1-3. sz. és Széchenyi u. 2. sz. alatt (Kistemplom mellett.) Értekezni g. gondnoknál, Kálvin-tér 17 sz. 3880

Palatetős
nagy raktár szín, olcsón eladó. Cím a kiadóban. ?

Lakás és szoba kereslet

Utcái
butorozott szobát keresek, esetleg teljes ellátással csendes udvarban. Címet „Állandó” jellegre a kiadóba kérek. 3938

Kereslet

Jóminőségű
tanyásföldet keresek sürgős megvételre 20—25 holdat, Maróthy György-utca 5. szám. 3935

Hangszer

Piano
nyári használatra kerestetik. Cím: Kossuth-u. 39., keresztlépcsőre. ?

Eladó állatok

Fajgalamb,
tulszaporodás és helyszűke miatt eladó. — Apaffi-utca 20. 1406-s

Rádió

Rádió
hálózati, 3 lámpás, hangszóróval, szép kivitelű, erőshangu, alkalmi áron eladó. Rákóczi-u. 36., keresztlépcsőre. 3947

Autó, motor, kerékpár

Kerékek
40—50 HP-s szivógáz-motort megvételre. — Ajánlatokat részletes leírással és árjegyzékkel a kiadóba kérek. 3947

Eladó föld

Simonyi uton
és Homokkertben házhelyek eladók. Dr Kovács és dr Papp ügyvédi irodájában. Bait. hyány 14. 3372

ELADÓ
600 négyszögöl házhely esetleg 2 részben is, Rigó-u. 33 sz. (Homokkert) szőlővel és gyümölcsfákkal beültetve. Értekezni Ispoly-u. utca 13. 3246

Eladó
a központi egyetemmel szemben, Komlóssy utca 46 számú villatelek. — Cím a kiadóban. 3870

Eladó ház

Poroszlai-ut 66.
számu házastelek eladó. Értekezni dr. Sarkadi Bikabérből. 2241

Uriház,
3 parkettás szoba, fürdő, előszoba, konyha, szép udvar, Nap-utca 23. alatt eladó. — Tizezerrel megvehető. 3211

Eladó ház.
Kétszoba, konyha és spájz gyümölcsös udvarral, Sámsoni útfél, Szederu. 2. 3930

Eladó ingóság

Férliruhák
teljesen jókárban olcsón eladók. Csapó 39., udvarban. 2081

Külföfélé

Elveszett
vasárnap Uránia moziban, 5 órai előadás után sötéttek esernyő. Becsületes megtaláló Honvéd-utca 21. sz. alatt illő jutalomban részesül. 3946

Házikoszt
izletes, tiszta konyháról bentékezésre és kihordásra kapható. Egy menü (4 fogás) 80 fillér. Házhoz is küldöm. Tessék megpróbálni. Csapó-utca 25., keresztlépcsőre. 3835

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában.

Felelős kiadó:
dr. PAJOR GYÖZÖ
igazgató.
művezető.
FRISS SÁNDOR.